

Πολιτισμός

Ο Αλμπερ Καμύ με τις Helen Freiberg και Torum Moberg λίγο μετά την απονομή του βραβείου Νόμπελ τον Δεκέμβριο του 1957.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΕΣ

Στα ίχνη του Αλμπερ Καμύ

Η Κάπλαν ξεκινά από τα αρχικά στάδια της σύνθεσης του «Ξένου» και ακολουθεί βήμα βήμα τη δημιουργία του, αναδεικνύοντας ταυτόχρονα τις προϋποθέσεις πίσω από το συγκεκριμένο εμβληματικό μυθιστόρημα.

ΤΟΥ ΓΙΩΡΓΟΥ ΒΑΪΛΑΚΗ
gvailakis@ethnos.gr

«**Α**ΠΟ ΤΗ ΣΤΙΓΜΗ που όλοι θα πεθάνουμε, είναι προφανές ότι το πού και το πότε δεν έχει και τόσο σημασία» είπε κάποτε ο Καμύ και με αυτή του τη διατύπωση υπαινίσσεται την τραγική μοίρα του ανθρώπου που έχει την επιφανειακή επίγνωση ότι είναι καταδικασμένος σε θάνατο. Εάν, λοιπόν, ο άνθρωπος έχει τουλάχιστον μία υποχρέωση, αυτή δεν είναι άλλη από το να ζήσει πραγματικά, ουσιαστικά, πέρα από τους καθιερωμένους περιορισμούς και τις υπαγορευμένες επιλογές.

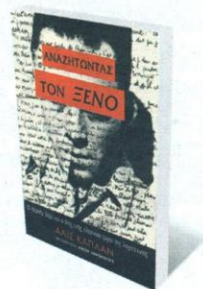
Κάπως έτσι ο μυθιστοριογράφος, θεατρικός συγγραφέας, δοκιμογράφος και φιλόσοφος Αλμπερ Καμύ (1913-1960) θα αποδοκίμαζε με κάθε τρόπο τη συμβατικότητα μιας «λογικής» ζωής, υποδεικνύοντας -διεξοδικά- το παράλογο της κοινωνικής διαβίωσης και εξυμνώντας μια πιο ενστικτώδη ζωή. Ήδη με το εμ-

βληματικό μυθιστόρημά του «Ο Ξένος» (1942) καταφέρνει και το μοναδικό: εκθέτει ανεπανόρθωτα τις «σταθερές» ηθικές αρχές ενός κόσμου στον οποίο κυριαρχεί ο παραλογισμός του υποσυνειδήτου, της άγνοιας της καταγωγής και του προορισμού, της έλλειψης σκοπού για την ύπαρξη.

Αφηγείται τη ζωή ενός αποξενωμένου ανθρώπου, του Μερσό, ο οποίος παρά το γεγονός ότι δεν διατηρούσε επαφή με τη μητέρα του, όταν εκείνη πεθαίνει, την κηδεύει και επιστρέφει στο Αλγέρι. Εκεί συναντά μια κοπέλα και αρχίζουν μια ερωτική σχέση. Όταν ένας άντρας τον παρενοχλεί στην παραλία, ο Μερσό επιστρέφει σπίτι του, παίρνει ένα πιστόλι και τον σκοτώνει. Κατά τη διάρκεια της δίκης τον κατηγορούν ότι είναι ένας άνθρωπος χωρίς αισθήματα, ένας ασυνείδητος εγκληματίας. Αλλωστε, όπως λένε οι μάρτυρες, ούτε στην κηδεία της μητέρας του δεν είχε κλάψει. Τον καταδικάζουν σε θάνατο. Λίγο πριν εκτελεστεί, αρνείται να μεταλάβει.

Ο Καμύ με το να διακηρύζει -με τη σειρά του- την έλλειψη πί-

στης στον Θεό, κατάφερε να αποφυγή τις πηλολογίες και να εισαγάγει νέα, αυθεντικά ενδεχόμενα συμπεριφοράς. Η τεχνική του στον «Ξένο» είναι εξαιρετική: Με ένα ύφος επιτηδευμένα επίπεδο, χωρίς να δίνει έμφαση σε μια κατάσταση περισσότερο από μια άλλη, καταφέρνει και δημιουργεί τις συνθήκες ουδετερότητας ενός ντοκιμαντέρ: Απλώς καταγράφει. Πάντως, ο Καμύ θα μπορούσε να είναι περήφανος για μια λογοτεχνική καινοτομία: Αν και διηγείται την ιστορία του σε πρώτο πρόσωπο -επιλογή που συνήθως επιτρέπει στον αναγνώ-

ΑΛΙΣ ΚΑΠΛΑΝ
«ΑΝΑΖΗΤΩΝΤΑΣ ΤΟΝ ΞΕΝΟ - Ο ΑΛΜΠΕΡ ΚΑΜΥ ΚΑΙ Ο ΒΙΟΣ ΕΝΟΣ ΚΛΑΣΙΚΟΥ ΕΡΓΟΥ ΤΗΣ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑΣ»
ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ: Νίκος Χαροκόπος
ΕΚΔΟΣΕΙΣ: Καπόν

στη να εισχωρήσει στον νου του αφηγητή, το έκανε έτσι ώστε να μην μπορεί κανένας να διεισδύσει στην ψυχή του πρωταγωνιστή. Και, πράγματι, η απουσία βάρους του Μερσό, η ασυνήθιστη απάθειά του είναι που έστρεψε σε αυτόν το ενδιαφέρον των αναγνωστών, καθώς είναι φυσικό να θέλει κανείς να μάθει όσα αποσιωπώνται.

Από την έκδοσή του, το 1942 στη Γαλλία, ο «Ξένος» έχει περάσει στη σφαίρα του μύθου, αφού εκτός από ένα σύγχρονο κλασικό έργο, εξακολουθεί και παραμένει για τον αναγνώστη ένα συναρπαστικό μυθιστόρημα αλλά και ένα αιγιματικό αφήγημα. Στο βιβλίο «Αναζητώντας τον Ξένο - Ο Αλμπερ Καμύ και ο βίος ενός κλασικού έργου της λογοτεχνίας» η Άλις Κάπλαν σκιαγραφεί την εκπληκτική ιστορία του νεαρού Αλμπερ Καμύ, που χωρίς καμία σημαντική συγγραφική εμπειρία κατάφερε να δημιουργήσει ένα αριστούργημα.

ΔΗΜΟΣΙΟΓΡΑΦΟΣ

Γεννημένος στη φτώχεια, στην αποικιακή Αλγερία, ο Καμύ ξεκίνησε ως δημοσιογράφος, καλύπτοντας ποινικές δίκες που θα επηρέαζαν καθοριστικά την ανάπτυξη και τη θεματολογία του «Ξένου». Η συγγραφέας ακολουθεί τα ίχνη του Καμύ στη Γαλλία και αξιοποιώντας επιμελώς τα σημειωματάρια και τις επιστολές του, αναπλάθει τον μοναχικό του αγώνα για τη συγγραφή του βιβλίου αλλά και αναδεικνύει την επίσημη δημιουργική διαδικασία μέσα από την οποία κατέληξε στην αφήγηση σε πρώτο πρόσωπο.

Το αποτέλεσμα είναι μια εξαιρετική βιογραφία ενός βιβλίου που εξακολουθεί και επηρεάζει τους αναγνώστες σε παγκόσμια κλίμακα. Η Κάπλαν ξεκινά από τα αρχικά στάδια της σύνθεσης του «Ξένου» και ακολουθεί, με την επιμονή και τη σχολαστικότητα ενός ντετέκτιβ, βήμα βήμα τη δημιουργία του, εστιάζοντας στην οπτική του Γάλλου συγγραφέα.

Αυτό που επιτυγχάνει είναι να αναδείξει με το υποθέσιμα πίσω από το συγκεκριμένο μυθιστόρημα, πλησιάζοντας όσο πιο κοντά γίνεται στη διαδικασία και την ψυχική κατάσταση του Καμύ, καθώς δημιουργεί το «Ξένο». Και αυτό που ενσταλάζει η Άλις Κάπλαν είναι η ουσία της υψηλής Τέχνης του συγγραφέα, τα υλικά που χρησιμοποίησε, οι άγνωστες πτυχές της συγγραφής του έργου, οι φιλοσοφικές του προεκτάσεις, μαζί με όλα εκείνα τα υφολογικά και αισθητικά στοιχεία που το καθιέρωσαν ως ένα κορυφαίο έργο της λογοτεχνίας: Η μελωδικότητα των προτάσεών του, ο τραχύς αισθησιασμός των μεσογειοτικού τοπίου, η έντονη εικονοποιία της αφήγησης και η απόλυτη συμμετρία στην περιγραφή της ιστορίας μιας ζωής που κατά τρόπο απόλυτο κόπηκε στα δύο - όλα ξεκίνησαν από έναν φόνο στην παραλία... ●

ΕΡΙΚ ΛΑΡΣΟΝ
«Ο ΔΙΑΒΟΛΟΣ ΣΤΗ ΛΕΥΚΗ ΠΟΛΗ»

ΕΚΔΟΣΕΙΣ: Διόπτρα
ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ: Τίνα Σπερελάκη
Η άπιστευτη ιστορία δύο ανδρών, ενός αρκτέκτονα και ενός κατά συρροή δολοφόνου, που η μοίρα ένωσε με έναν παράξενο τρόπο. Ο αρκτέκτονας ήταν ο Ντάνιελ Χάντσον Μπέρμαν, ένας διευθυντής τεχνικών έργων και δημιουργός πολλών από τα σημαντικότερα κτίρια των ΗΠΑ. Ο δολοφόνος ήταν ο Χένρι Χ. Χολμς, ένας νεαρός, ευπαρουσίαστος γιατρός που σε μια μοχθηρή παρωδία της Λευκής Πόλης έχτισε ακριβώς στα δυτικά του χώρου της έκθεσης το δικό του ξενοδοχείο της Διεθνούς Έκθεσης - ένα μεγάλο βασανιστηρίων που περιλάμβανε τραπέζι ανατομίας, θάλαμο αερίων και κρεματόριο. Ο Χολμς χρησιμοποίησε το δέλεαρ της μεγάλης έκθεσης και τα δικά του σατανικά θέλγητρα για να παρασύρει αμέτρητες νεαρές κοπέλες στον θάνατο. Μια αφήγηση που συνδυάζει τα ιστορικά στοιχεία με την εξαψημιακή εξαιρετική πλοκή.

ΕΤΕΛΑ ΑΝΤΝΑΝ
«Ο "ΕΛΛΗΝΙΚΟΣ ΚΟΣΜΟΣ" ΤΟΥ ΘΕΑΤΡΟΥ ΤΕΡΖΟΠΟΥΛΟΥ - ΔΕΛΦΟΙ ΚΑΙ ΚΙΑΤΟ»

ΕΚΔΟΣΕΙΣ: Άγρα
ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ: Γιάννης Σιδέρης, Βασιλική Γκέτσιου
Η Ετέλα Αντνάν έχει στενή σχέση με το σύγχρονο θέατρο. Έχει συνεργαστεί σε κείμενα με τον Bob Wilson και τον Heiner Müller και έχει στενή συνεργασία με τον Τερζόπουλο και το θέατρο Αττίς, όπου έχουν παρασταθεί κείμενά της. Το παρόν τομίδιο συγκεντρώνει δύο κείμενα: Ένα σπουδαίο θεατρολογικό κείμενο, που πρωτοδημοσιεύτηκε στη Γερμανία, για τον «ελληνικό» κόσμο του Θ. Τερζόπουλου και τη σχέση του με την αρχαία τραγωδία. Και ένα για την επιστροφή της στην Ελλάδα και τις εμπειρίες της στους Δελφούς και στο Κιάτο, όπου ανακάλυψε ξανά τη μιμητική της γλώσσα, το ελληνικό τοπίο, τους ιερούς τόπους και την αρχαία ελληνική τραγωδία.